



Troms og Finnmark fylkeskommune

Romssa ja Finnmarkku fylkkagielda

Tromssan ja Finmarkun fylkinkomuuni

SØR-VARANGER KOMMUNE

9915 KIRKENES

Deres ref.
17/1226

Vår ref.
20/18418-5

Saksbehandler
Christina Solhaug
Joakimsen

Dato
30.09.2020

Uttalelse til høring/offentlig ettersyn av planprogram til interkommunal kystsoneplan for Varanger.

Troms og Finnmark fylkeskommune skal som regional planmyndighet veilede og bistå kommunene i deres planleggingsoppgaver. Ved utarbeidelse av kommuneplaner og reguleringsplaner skal fylkeskommunen ivareta interesser som berører kulturminne-, kulturmiljø- og landskapshensyn, friluftsliv, samordnet bolig- areal- og transportplanlegging, kjøpesenter, regional plan eller planstrategi, barn og unges interesser, universell utforming, fylkesveger, havbruksinteresser og akvakultur. Etter folkehelseloven har fylkeskommunen også et ansvar for å ivareta folkehelse i planleggingen og samfunnsutviklingen. FNs bærekraftsmål og klimaloven legges til grunn for fylkeskommunens vurdering av plansaker.

Troms og Finnmark Fylkeskommune viser til deres oversendelse, datert 01.07.2020, med frist 30.09.2020. Seksjon for areal- og samfunnsplanlegging har samordnet uttalelsen fra Troms og Finnmark fylkeskommune på vegne av våre ulike fagområder.

Bakgrunn

Kystsoneplanen skal ta opp problemstillinger som best løses interkommunalt, og i 2016 ble det vedtatt å igangsette interkommunal kystsoneplan for Varanger – med kommunene Nesseby, Sør-Varanger, Vadsø og Vardø. Formålet er tiltenkt å utarbeide et kunnskapsbasert forvaltningsverktøy, med langsiktige rammer for bærekraftig arealbruk, forvaltning og verdiskapning i kystområdene. Planperioden er satt for 12 år, 2021-2033.

Interkommunal kystsoneplan for Varanger deltok på regionalt planforum 4. juni 2020, med bred oppslutning fra sektormyndigheter, kommunene og plankonsulent.

Planfaglig

Fylkeskommunen ser det som positivt at arbeidet med en interkommunal kystsoneplan er i gang med varsel om oppstart og høring av planprogram.

At FNs bærekraftsmål er tatt med og skal vurderes i planarbeidet er bra, men vi savner en konkretisering av hvordan dette skal følges opp. Vi ser i tillegg at man med fordel kan vurdere flere av målene enn bare de som er oppnevnt i planprogrammet – som f.eks. mål 2, 3, 11 og 15.

I mai ble det publisert en fersk veileder av kommunal- og moderniseringsdirektoratet for *planlegging i sjøområdene*. Denne må nevnes under nasjonale føringer (kap 1.5), og legges til grunn ved videre arbeid med kystsoneplanen. Dette ble også påpekt av fylkesmannen under regionalt planforum.

Postadresse

Fylkeshuset, pb 701, 9800 Vadsø

E-post

postmottak@tffk.no

Besøksadresse

Besøksadresse

Tffk.no

Telefon

77 75 50 00

Org.nr

922420866

Planperioden på 12 år kan argumenteres er for lang. Innenfor næringsfeltet vil det være en stor utvikling innenfor blant annet reiseliv og akvakultur de neste årene. Spesielt innenfor akvakultur, som endrer måten å drifte seg på raskt. Det er også hensiktsmessig å ha en hurtigere rullering for å sørge for eierskap til planen i kommunene.

Planprosess og medvirkning

Oppbygning av organiseringen for planen er god, men bør detaljeres mtp. fagområder/-personer som er involvert i arbeidsgruppa. Behovet for, formålet med og oppbyggingen av/deltakelse i eksterne ressursgrupper må også konkretiseres i planprogrammet. Ressursgrupper innenfor konkrete tema/næringer kan være formålstjenlig i denne sammenhengen.

Vi savner også hvordan planen og planprosessen skal forankres politisk utover den politiske styringsgruppa med delegert myndighet som planutvalg. Aktiv involvering av politikere gjennom hele planprosessen og medvirkningsprosesser vil bidra til en godt forankret plan med muligheter for færre dispensasjoner etter vedtak.

Det er ikke godt nok at medvirkningsopplegg skal gjøres etter behov og bestemmes senere, jf. fase 2 i kap. 3.2 i planprogrammet. Formålet med et planprogram er å *beskrive opplegget for medvirkning*, jf. PBL §4-1, andre ledd. Vi er enige i de aktuelle medvirkningsarenaene listet opp på s. 14, men tema for møter og deltakere må konkretiseres. Bra at skolene er trukket frem, barn og unge er en viktig gruppe som har rett på aktiv medvirkning i planer, jf. PBL 5-1. Planen kan med fordel også involvere flere politiske råd som f.eks. elderråd, råd for personer med nedsatt funksjonsevne, m.m.

Utredninger

Tabellen som viser behov for KU og utredninger knyttet til dette er svak og mangelfull. Særlig gjelder dette innenfor kolonnene for kjent kunnskap og kunnskapsbehov. Jf. PBL §4-1 skal planprogrammet gjøre rede for behovet for utredninger. Det bør derfor nå kartlegges behov for spesialutredninger, jf. kapittel 4.5, ikke basert på en behovsvurdering. Bruken av «suppleres med lokal kunnskap» brukes ofte, men det defineres hvordan dette skal følges opp eller hva dette innebærer. Dette må presiseres.

Det er nevnt i kapittel 10 for flere tema at arealbehov og framtidig bruk av sjøareal må kartlegges, uten at det fremkommer senere i dokumentet hvordan og når dette skal utføres (eks. reiselivsnæringa, nye havneområder/småbåthavner).

Folkehelse

Fylkeskommunen savner en forankring av folkehelseetenkning og sosial bærekraft i planprogrammet. Lokalt folkehelsearbeid dreier seg om samfunnsutvikling, på samme måte som nasjonalt og regionalt folkehelsearbeid gjør det. Samfunnsutvikling er av stor betydning for helsen og fordelingen av denne i befolkningen. Folkehelseloven § 6 sier noe om at kommunen skal fastsette mål og strategier for folkehelsearbeidet, og at disse viktige hensyn bør inngå i kommunens planer etter plan- og bygningsloven. Det forutsettes at mål og strategier skal bygge på oversiktsarbeidet, en skriftlig beskrivelse av helsetilstanden i befolkningen, og drøfting av positive og negative påvirkningsfaktorer (befolkningssammensetning, utdanning, arbeid, inntekt, vannkvalitet, trivsel, boligforhold, næringsutvikling, offentlig transport, tilgang til offentlige tjenester, mm) som kan virke inn på helsa.

Med utgangspunktet i oversikten skal kommunene fastsette overordnede mål og strategier for å imøtekomme de utfordringene som kommunen står overfor. Det forventes av kommunen å iverksette nødvendige tiltak som har sammenheng med oversiktsarbeidet. Til sammen utgjør dette en sammenhengende kjede fra oversikt til mål og prioriteringer i planer og utviklingen av det systematisk og kunnskapsbasert folkehelsearbeid som er politisk forankret og integrert i plansystemer regulert av

plan- og bygningsloven. For å oppfylle kravet i folkehelseloven ønsker vi at kommunene gir en helsekonsekvensvurdering om forhold som kan påvirke befolkningens helse.

Når det sosial bærekraft oppfordrer vi kommunen at FNs bærekraftsmål 3 «God Helse» blir implementert i det videre planarbeidet og da særlig innen temaene «rettferdig eller lik tilgang til goder og ressurser», «stedstilhørighet», «helsefremmende og gode lokalsamfunn» og «medvirkning».

Friluftsliv

Planprogrammet fokuserer mest på hvordan tiltak i planforslaget vil virke inn på friluftsliv og folkehelse. Planen bør utover dette også fokusere på friluftslivstiltak, både mtp konkrete arealformål men også planbestemmelser.

Friluftsområder: Svært viktige og viktige friluftsområder bør ivaretas. Kan avsette områder til friluftsliv i planen.

Statlig sikra friluftsområde: Sandnes friluftsområde i Sør-Varanger. Fylkeskommunen ivaretar statens grunneierinteresser. Aktivitet som kan skjemme friluftinteressene bør unngås.

Kunnskapsgrunnlag: Vadsø, Nesseby og Sør-Varanger kommuner har kartlagt sine friluftsområder. Varierende kartlegging i sjø, men mangler helt i Vardø. Kartlegge friluftinteressene i sjø i andre kommuner etter behov. Det anbefales at det benyttes samme metodikk som veilederen fra Miljødirektoratet «Kartlegging og verdsetting av friluftsområder».

Klima

Viser til «Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning».

Arbeidet med klimatilpasning skal bidra til at samfunnet blir bedre rustet til å møte klimaendringene, gjennom å sikre at kommuner og fylkeskommuner unngår eller begrenser risiko, sårbarhet og ulemper, og drar nytte av eventuelle fordeler som følge av endringer i klimaet.

Kommunale, fylkeskommunale og statlige organer skal innenfor sine ansvarsområder anvende tilgjengelig kunnskap om klima, ventede endringer og konsekvenser av disse, i tillegg til kunnskap om tiltak for tilpasning.

Det skal i alle planer etter plan- og bygningsloven gjøres rede for hvilket kunnskapsgrunnlag som legges til grunn for planleggingen. Dersom det er usikkerhet knyttet til tilgjengelig kunnskapsgrunnlag som har betydning for utfallet av planen, skal dette tydelig framgå.

Når konsekvensene av klimaendringene vurderes, skal høye alternativer fra nasjonale klimaframskrivninger legges til grunn. Dette er nærmere forklart i veiledere og i de fylkesvise klimaprofilene som er utarbeidet. Klimaprofilene vil være en viktig del av kunnskapsgrunnlaget. Planmyndigheten må selv vurdere behovet for å supplere nasjonal og regional informasjon med kunnskap om lokale forhold, herunder tidligere uønskede naturhendelser. Klimatilpasning og utslippsreduksjoner må sees i sammenheng der det er relevant. Det er viktig å planlegge for løsninger som både reduserer utslippene og reduserer risiko og sårbarhet som følge av klimaendringer.

- **Klimagassutslipp:** Hvordan påvirker planen utslipp?
- **Fremtidig klima:** Hvordan blir været i fremtiden?
- **Sårbarhet:** Hvordan er vi sårbare for klimaendringer?
- **Tilpasning:** Hvordan kan vi tilpasse oss?

Samferdsel

Det sies lite om hvordan nære land- og sjøområder skal sees i sammenheng:

- Gjeldene reguleringsplaner i sjø og som grenser til sjø
- Planområdet er avgrenset til å omfatte sjø (kystkontur ved middels vannstand). Hvordan skal områder på land som vil kunne påvirke tiltak og virksomhet på sjøen ivaretas, om omvendt.
- Tiltak som vil berøre fylkesvei, herunder økt trafikk, landbasert områder som grenser til fylkesvei ol.

Planforum

Før planforslaget legges ut til høring og offentlig ettersyn kan den med fordel presenteres og gjennomgås i regionalt planforum, som per i dag gjennomføres digitalt med god deltakelse fra ulike sektormyndigheter. Dette vil kunne redusere antall merknader og potensielle innsigelser i høringsperioden.

SOSI

Ved høring av planforslag ber vi om at SOSI-fil og PDF inkl. tegnforklaring av plankartet sendes Kartverket på e-post; planTRF@kartverket.no. Kartverket utfører en teknisk kontroll av planen og melder ev. rettingsbehov tilbake til kommunen. Kontrollen bør skje før høring, slik at eventuelle feil og mangler er rettet opp før plankartet sendes ut.

Avslutning

Vi ønsker lykke til med planarbeidet. Ta gjerne kontakt ved behov for avklaringer, råd og veiledning underveis.

Med hilsen

Christina Solhaug Joakimsen

Charles Petterson

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur

Mottakere:

SØR-VARANGER KOMMUNE

Kopi til:

Plan, folkehelse og kulturminne, Jostein Fløgstad

Plan, folkehelse og kulturminne, Mikkel Slaaen Kvernstuen

FYLKESMANNEN I TROMS OG FINNMARK